

ارائه مدل ملی ترجمان دانش دیابت در ایران

مقدمه: نیاز به رفع شکاف بین دانش حاصل از پژوهش‌ها و شیوه‌های مبتنی بر شواهد ایده‌آل در جهان واقعی سلامت وجود دارد. این نیاز به ظهور مفهوم ترجمه دانش منجر شده است. وجود شکاف دانش - عمل در بیماری دیابت نیز واضح است. هدف از این مطالعه، شناسایی وضعیت و همچنین موانع، تسهیلگرها، و راهبردهای اجرایی ترجمان دانش دیابت، و همچنین طراحی یک مدل برای ترجمان دانش دیابت در ایران بود.

روش پژوهش: این پژوهش یک مطالعه تحلیلی - توصیفی مقطعی بود که در سال ۲۰۱۵ از طریق رویکرد روش‌های ترکیبی اجرا شد. در مرحله کیفی نظرات ۲۸ نفر از متخصصان حوزه‌های ترجمان دانش و دیابت مشغول به کار در سه دانشگاه علوم پزشکی در شهر تهران با استفاده از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته برای کشف نگرش آنان نسبت به ترجمان دانش دیابت پیمایش شد. در مرحله کمی، برای تحلیل نگرش‌های مرحله کیفی، مدل ترجمان دانش دیابت در زمینه مدل کلاسیک ترجمان «ویکی وارد» ترسیم شد. مدل مذکور با استفاده از یک بررسی تجربی و پرسشنامه محقق ساخته در مورد نگرش ۲۵۰ متخصص دیابت نسبت به ترجمان دانش دیابت مورد آزمون قرار گرفت. به منظور آمار توصیفی داده‌ها و تحلیل رگرسیونی آن‌ها نرم‌افزار اسپاس استفاده شد. مدل نهایی با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری آزموده شد و توسط نرم‌افزار لیزرل ارائه شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که «خلق دانش» با دارا بودن ۶۱/۵۱ درصد معیارها دارای وضعیت متوسط و «اشاعه و تبادل دانش» و همچنین «کاربست دانش» به ترتیب با دارا بودن ۴۵/۵۳ درصد و ۴۵/۶۷ درصد معیارها، فاقد وضعیت مطلوب بودند. «کاربست دانش دیابت» (۶۳/۷۶ درصد) دارای بیشترین مانع بوده و «اشاعه و تبادل دانش دیابت» با اندکی اختلاف نسبت به حوزه اول (۶۳/۷۵ درصد) و «خلق دانش دیابت» (۶۰/۱۹ درصد) در جایگاه‌های بعدی قرار دارند. «خلق دانش دیابت» دارای بیشترین تسهیلگر (۶۵/۱۹ درصد) بوده و «کاربست دانش دیابت» (۵۷/۷۱ درصد) و «اشاعه و تبادل دانش دیابت» (۵۵/۶۸ درصد) به ترتیب در رتبه دوم و سوم قرار گرفتند. «خلق دانش دیابت» دارای بیشترین (۶۴/۵۱ درصد) راهبردهای اجرایی بوده و «اشاعه و تبادل دانش دیابت» (۵۹/۱۸ درصد) در جایگاه دوم و «کاربست دانش دیابت» (۵۸/۹۷ درصد) در جایگاه سوم بودند. نتایج همچنین نشان داد که اکثر شاخص‌های نیکویی برازش مدل ترجمان دانش دیابت در بازه حد مطلوب خود قرار گرفته‌اند، که این نشان می‌دهد که ابزار ترجمان دانش دیابت از روایی سازه‌عاملی قابل قبولی برخوردار است و همه شاخص‌های ارائه شده برای مدل، برازش بسیار مناسب مدل را نشان می‌دهند.

نتیجه‌گیری: وضعیت کلی ترجمان دانش دیابت در ایران پایین‌تر از وضعیت ایده‌آل بود. چالش‌های بسیاری وجود دارند که نیازمند مداخلات بزرگ به‌خصوص در سطح سازمانی و یا ماکرو هستند. به‌منظور تقویت ترجمان دانش دیابت در ایران، باید جایگاهی کلان برای آن در راهبردهای نظام پژوهشی دیابت کشور اختصاص داد.

کلیدواژه‌ها: ترجمان دانش، بیماری دیابت، مدل‌سازی معادلات ساختاری